

Urszula Perlikowska-Puszkarska

Sypniewo, woj. ostrołęckie

Informator Archeologiczny : badania 19, 146-147

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nowiliprzęśliki z brązu wołyńskiego, małecki fragment ozdoby malinkowatej oraz kilka żelaznych gwoździ. Pozostałe 4/4 groby pozbawione były jakichkolwiek śladów, świadczących o obecności obudowy kamiennej, dzięki czemu najprawdopodobniej nie zostały spenetrowane. W jednym wypadku układ szkieletu został naruszony w trakcie orki, pozostałe pochówki zachowały się w układzie pierwotnym, tzn. zorientowane wzdłuż osi E-W, z czaszką skierowaną na zachód.

Wypożyczenie grobów tej części cmentarzyska jest wyraźnie uboższe niż pozostałych, odkrytych dotychczas na tym obiekcie. Uzyskano z nich materiał zabytkowy stanowią: neliczne fragmenty ceramiki, 2 przęśliki, 9 gwoździ żelaznych, 2 fragmenty brązowej sprzączki do pasa, 2 noże żelazne oraz 2 fragmenty przedmiotów żelaznych.

Badania prowadzone na stanowisku I w latach 1983-85 sfinalizowane na obrzeżu żwirowni, określiły południowo-wschodni zasięg cmentarzyska oraz potwierdziły wcześniejsze ustalenia chronologiczne /XI-XIII w./. Przebadano ogółem 19 obiektów grobowych, ich charakterystyczną cechą jest wyraźne zróżnicowanie pochówków kobiecych i męskich: tak pod względem formy i wielkości grobu, jak i jego wyposażenia. Groby kobiece są znacznie większe i stosunkowo bogato wyposażone, w odróżnieniu od niewielkich form grobów męskich, posiadających jedynie sporadycznie skromne dary. Stanowisko zostało w znacznym stopniu zdewastowane w czasach nowożytnych i współczesnych, w większości zachowały się jedynie głęboko usytuowane pochówki.

Badania zakończono.

STROSZKI, gm. Nekla
woj. poznańskie
Stanowisko I

patrz
okres wpływów rzymskich

SULEJÓW-PODKLASZTORZE
woj. piotrkowskie
Stanowisko 4a

Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne
w Łodzi

Badania prowadził mgr Mieczysław Góra /autor sprawozdania/.
Finansował WKZ w Piotrkowie Tryb. Osada otwarta /XI-XIII w./.

Prace prowadzono na obszarze pól przylegających od północy do klasztoru w Sulejowie-Podklasztorze, w rejonie wysokiej terasy, tuż nad starorzeczem Pilicy. Główną uwagę skierowano na rozpoznanie terenu na północ od przyklasztornej drogi polnej w kierunku do łąk i rzeki Pilicy, nazywanej przez miejscowych drogą na Iwan. Analiza źródeł historycznych, w tym także map, wskazywała na bardzo starą metrykę tej drogi. Ogółem przebadano obszar 4 arów. Pozostało do przebadania druga, południowa strona pól przylegających do tego szlaku drożnego.

Natrafiono obok tej drogi na 4 wczesnośredniowieczne jamy osadnicze. W ich wypełniskach znaleziono 2 całe naczyńka gliniane, 3 noże, ostrogi, szydło, liczne gwoździe żelazne, 3 osieki, 7 przęślików, w tym 1 wapenny, a pozostałe z gliny, fr. kamiennego żarna rotacyjnego, fr. glinianego cietarka tkackiego,łamki naczyń glinianych, fr. polepy, przepalone kości zwierzęce i fr. węgla drzewnych.

Wstępnie podjęto też próby przebadania wspomnianej drogi. Cztery rowki sondazowe, które w różnych miejscach przecięły ten obiekt, nie ujawniły stratygraficznego występowania warstw kulturowych. W jednej, na ogół silnie przemieszanej ziemi, często z gruzem, znajdowano różne kulturowe zabytki archeologiczne od okresu wpływów rzymskich aż po współczesność. Z ciekawszych znalezisk wymienić należy lamki naczyń glinianych z okresu wpływów rzymskich i wczesnego średniowiecza, żelazny bełt do kuszy z XIV w., potłuczone gliniane kafle z XVI-XVII w.

Badania będą kontynuowane.

SYPNIEWO
woj. ostrołęckie

PP Pracownia Konserwacji Zabytków
Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska
Oddział w Warszawie

Badania prowadziła mgr Urszula Perlikowska-Pustkarska. Finansował WKZ w Ostrołęce. Dziewięć sezon badań. Cmentarzysko i osada podgrodzowa /XI-XIII, XVII-XVII w./.

Badania koncentrowały się w ćwiartce północno-zachodniej cmentarzyska. Wytyczono trzy wykopy o łącznej powierzchni 75 m². Wyeksplorowano 95 grobów. Łączna ilość grobów na tym stanowisku wynosi 1.100. Stwierdzono duży procent zniszczenia pochówków spowodowany utyktowaniem terenu dla celów rolniczych.

W arze 4B ów A stwierdzono występowanie dziewięciu warstw pochówków, w pozostałych wykopach zadokumentowano od trzech do sześciu warstw. Część pochówków występowała w trumnach. Miały one kształt prostokąta lub trapezu zwężonego w nogach zmarłego. W kilku przypadkach przy trumnach znaleziono gwoździe. Inną formą grobów były pochówki w jamach grobowych bez trumien. Zmarli byli układani w pozycji wyprostowanej na wznak, wzdłuż osi wschód-zachód, głową na zachód, ręce złożone wzdłuż tułowia. U niektórych zmarłych stwierdzono złożenie rąk na kościach miednicy lub na pierśsiach. Zdarzały się jednak odchylenia od tej zasady. Zmarli z grobu nr 1.025 byli złożony z podkurczonymi nogami.

Najliczniejszą grupę zabytków występujących na stanowisku stanowiły monety pochodzące z XVII w. Występowały one luźno i pochodziły ze zniszczonych grobów lub stanowiły wyposażenie grobowe. W pochówkach występowały najczęściej po trzy i były znajdowane pod czaszką np. grób nr 976 i 1.007; w obłokach też - z prawej strony zmarłego - groby nr 1.041, 1.061; w okolicach obojczyków - grób nr 1.013.

Wyposażenie zmarłych stanowiły: szpilki, paciorki szklane, paciorki z karniola i kryształu górskiego np. groby nr 1.006, 1.087. Zmarły z grobu nr 1.057 był wyposażony w żelazną klamrę do pasa i pierścienek na prawej ręce.

Większość pochówków tego sezonu można datować na XVII i XVIII w. Fakt ten nie wyklucza występowania w tej części cmentarzyska pochówków datowanych na XI-XIII w., o czym może świadczyć wyposażenie grobów nr 1.075 i 1.087. W zasypiskach jam grobowych stwierdzono występowanie fragmentów ceramiki, które pochodzą ze zniszczonych obiektów mieszkalnych osady przyrodowej datowanej na XI-XII w.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Pracowni Archeologiczno-Konserwatorskiej PP PKZ O/Warszawa.

Badania będą kontynuowane.

SLĄDKÓW GÓRNY, gm. Zgierz
woj. łódzkie

patrz
wczesne średniowiecze

TARNÓW
Góra Św. Marcina

patrz
późne średniowiecze

TARNÓW-KLIKÓWA
Stanowisko 1

PP Pracownia Konserwacji Zabytków
Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska
w Tarnowie

Badania prowadzili mgr Andrzej Cetera i mgr Jerzy Okoński /autorzy sprawozdania/. Finansował WKZ w Tarnowie. Pierwszy sezon badań. Osada wczesnośredniowieczna /2 poł. X w./.

Stanowisko zajmuje szczytową część wyodrębnionego, odosobnionego wzniesienia w dolinie ujęcia Białej do Dunajca. Zostało ono odkryte w trakcie badań AZP w 1982 r.

Przebadano 150 m², odkrywając dwa mieszkalne obiekty wczesnośredniowieczne. Były to naziemne budowle na planie prostokąta o wymiarach po 5,6 x 2,5 m, zorientowane po osi NW-SE. Jednorodne na całej łączności /ok. 30 cm/ wypełniaka tworzyła ciemnoszara próchnica z domieszką piasku i drobnego żwiru. Liczne znaleziony materiał pozwala datować domostwa na drugą połowę X w. Zwraca uwagę duża ilość różnorodnych znaków garncarskich na dnach naczyń.

TARNOWIEC, gm. Tarnów
woj. tarnowskie
Stanowisko 1

patrz
okres wpływów rzymskich

TRUSZKI ZALEŚNE, gm. Kalno
woj. łomżyńskie
Stanowisko 1 - grodzisko "Okop"
Stanowisko 2 - osada "Góra Wietza"

Uniwersytet Warszawski
Instytut Archeologii

Badania prowadzili mgr mgr Ewa Marczak /autorka sprawozdania/ i Jacek Wysocki pod kierunkiem prof. dr. hab. Jerzego Gąsowskiego. Finansował WKZ w Łomży. Pierwszy sezon badań. Osada wczesnośredniowieczna. Drugi sezon badań - grodzisko wczesnośredniowieczne /XI-XII w./.

Stanowisko 1 - grodzisko "Okop" - położone jest w odległości około 500 m na południowy zachód od ostatnich zabudowań wsi Truszki Zalesie. Tegoroczne prace są kontynuacją badań z ubiegłych sezonów. Miały one na celu: 1. odkrycie w całości obiektu mieszkalnego /półziemianki/ z narożnika południowo-wschodniego wykupu I, 2. ustalenie zasięgu występowania obiektów mieszkalnych i gospodarczych na majądnie grodziska, 3. zdobycie podstaw bardziej precyzyjnego datowania grodziska, 4. określenie roli i charakteru badanego obiektu.

Wytyczono 5 wykopów w południowo-wschodniej części majądana o łącznej powierzchni 100 m². Wczesnośredniowieczna warstwa kulturowa zalegała pod cienką warstwą humusu na głębokości około 30 cm od powierzchni ziemi. Jej miąższość dochodziła do 60-70 cm. Na odkrytej powierzchni natrafiono na 5 obiektów o układzie przestrzennym, w tym na 2 półziemianki. Jedną z nich znajdowała się w obrębie wykopów I, II, IV, druga /odkryta częściowo/ w obrębie wykupu III u podnoża wałów w części południowej majądana.